

реальні можливості розширення сфери діяльності, підвищення потенціалу прибутковості і фінансової стійкості. Крім того, наведено основні позитивні і негативні наслідки ПФГ. Встановлено, що функції нагляду і контролю діяльності ПФГ, учасниками яких є банки здійснює НБУ.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бесараб Є.О. Роль банку у формуванні інвестиційних ресурсів ФПГ // *Фінанси України*. – 2002. – № 1. – С. 116-120.
2. Воробйов Ю.М. Інтеграція капіталів учасників фінансово-промислових груп // *Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції*. – 2009. – № 1. – С. 14-19.
3. Комарницький І.Ф., Комарницька Р.Г. Інвестиційна діяльність комерційних банків. – Чернівці : Рута, 2004. – С. 260.
4. Мильнер Б.З. Теория организации. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Инфра-М, 2000. – С. 480.
5. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 року № 2121-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/page2>.
6. Промислово-фінансові групи як організаційна форма управління внутрішніми інвестиціями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18591/.
7. Сисоєва Л.Ю., Васильєва Т.А. Теоретичні основи функціонування фінансово-промислових груп // *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в контексті глобалізаційних викликів»*. – Хмельницький, 2010. – Т. 1. – С. 110-113.
8. Федоренко В.Г. Шляхи підвищення інвестиційної діяльності в Україні. – К. : Аспект-поліграф, 2003. – С. 724.

УДК 657.1

Тарасова Т.О.

кандидат економічних наук,

*доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
Харківського державного університету харчування та торгівлі*

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРИНЦИПУ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Стаття присвячена дослідженню безперервності діяльності як методологічної основи концепції функціонуючого суб'єкта господарювання. Запропоновано загальну схему щодо визначення позиції принципу безперервності діяльності підприємства в системі фундаментальних положень бухгалтерського обліку. Обґрунтовано доцільність застосування теорії етапів життєвого циклу суб'єкта господарювання, кожен з яких характеризується зміною вартості бізнесу в умовах безперервності.

Ключові слова: безперервність діяльності, принцип, методологічні припущення, фундаментальні положення, теорія життєвого циклу.

Tarasova T.O. ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ПРИНЦИПА БЕСПРЕРЫВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СИСТЕМЕ ФУНДАМЕНТАЛЬНЫХ ПОЛОЖЕНИЙ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

Статья посвящена исследованию непрерывности деятельности как методологической основы концепции функционирующего предприятия. Предложена общая схема места и роли принципа непрерывности деятельности предприятия в системе фундаментальных положений бухгалтерского учета. Обоснована целесообразность применения теории этапов жизненного цикла предприятия, каждый из которых характеризуется изменением стоимости бизнеса в условиях непрерывности.

Ключевые слова: непрерывность деятельности, принцип, методологические допущения, фундаментальные положения, теория жизненного цикла.

Tarasova T.O. THEORETICAL SUBSTANTIATION OF PRINCIPLES OF BUSINESS CONTINUITY IN THE SYSTEM OF FUNDAMENTAL ACCOUNTING PROVISIONS

The article investigates the continuity of a methodological basis for a functioning entity concept. It proposes the general scheme of the place and role of the principle of continuity of the enterprise in the basic provisions of the accounting system. It substantiates the expediency of application of the theory of stages of the enterprise life cycle, each of which is characterized by a change in the value of business in the conditions of continuity.

Keywords: continuity of operations, principle of methodological assumptions, fundamental provisions of the life cycle theory.

Постановка проблеми. Управління безперервності діяльності є одним із головних напрямів формування стратегії щодо забезпечення економічної безпеки, яка характеризує здатність бізнес-утворення до суверенності, поліфункціональності, автономності інтересів, внутрішньої консолідації та координації, корпоративної соціальної відповідальності.

Принцип безперервності діяльності є ключовою концепцією сучасної бухгалтерської теорії і практики усього світу [1]. Безперервність діяльності є не лише методологічним принципом, але ідеєю, яка наголошує, що господарська діяльність підприємства спрямована перш за все на продовження і розвиток і заздалегідь не обмежена певним часом або цільовими рамками. Також принцип безперервності має

велике значення не лише як окремих принцип, а як об'єднуюча ланка в традиційній системі принципів і методів бухгалтерського обліку [2].

Більшість науковців займаються вивченням загальновідомих постулатів бухгалтерського обліку, які формують його наукову парадигму, але питання методологічного поєднання наукових розробок щодо визначення принципу безперервності в системі сучасних наук з управління лишаються поза увагою наукової спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Принцип безперервності увійшов до сучасної економічної термінології як запозичений з міжнародних стандартів, в основі яких лежить традиція англо-американської школи обліку, прихильниками якої вва-

жаються Р.Н. Антоні, М.Ф. Ван Бреда, Е. Леоте, М. Мунітц, В.Є. Патон, Г.В. Сімон, Е.С. Хендриксен та ін. Дослідження еволюції поняття «безперервності діяльності» довело, що науковці тих часів вважали, що зміст господарської діяльності і методологія обліку є єдиним цілим. Одночасно концепція діючого підприємства формується при дедуктивному підході і розглядається як об'єкт бухгалтерського обліку. При індуктивному підході основу обліку складають факти господарського життя, і саме вони трактуються як предмет.

Розвиток бухгалтерської методології та запровадження механізму розробки облікової політики обумовили суб'єктивізацію зберігання облікової методології та оцінки у процесі наступності діяльності підприємства. В Україні проблему оцінки безперервності діяльності вирішували Л.В. Гнилицька, Т.А. Гологоль, Я. Гринчишин, М.В. Корягін, О.С. Орлова, О.М. Столяренко, П.Л. Сук.

У наукових працях наводяться різні підходи до наповнення змісту даної категорії та проводиться аналіз співвідношення з вимогами до інформаційних ресурсів. Звертає на себе увагу спірна точка зору, яка трактує безперервність діяльності як стабільний стан підприємства, який позбавлений динаміки розвитку. Отже, головна проблема витікає у розгляді постійно діючого підприємства з відривом від теорії життєвого циклу бізнес-одиниці, методологічний базис якої закладено у класичному менеджменті. **Метою статті** є формування методологічних основ безперервності діяльності підприємства у залежності від стадій життєвого циклу шляхом використання наукових досягнень суміжних наукових шкіл.

Виклад основного матеріалу. Теорія і практика бухгалтерського обліку за декілька століть сформувала деякі принципи, що знайшли відображення та застосування в системі бухгалтерського обліку та є її безперечною основою. Домінантність цих принципів підтверджується їх суцільним використанням у практиці для вимірювання та опису фінансово-господарської діяльності бізнес-структур.

Удосконалення методології та організації бухгалтерського обліку в умовах розвитку ринкових відносин, з точки зору досягнення безперервності діяльності суб'єктів господарювання, а також з впровадженням в облікову практику визначених міжнародною спільнотою принципів формування бухгалтерської звітності є новими для сучасної економіки України. Принцип безперервності є одним з фундаментальних принципів бухгалтерського обліку, але його не можна вважати лише методологічним принципом обліку. В аудиті даний принцип також має визначальне значення, оскільки, з одного боку, фінансова звітність формується відповідно до вимог виконання даного принципу, а з іншого боку, є підтвердженням достовірності звітності [3, с. 53]. Більше того, припущення про його виконання лежить в основі аудиторського підтвердження звітності. Формуючи підходи до оцінки майнового потенціалу підприємств, безперервність є не просто бухгалтерським методологічним принципом, але визначальною ідеєю, яка дає змогу розглядати діяльність компанії, що спрямована на продовження і розвиток і не обмежена певними часовими рамками. Унаслідок цього М.В. Корягін виокремлює принцип безперервності, який здійснює безпосередній вплив на формування вартості об'єктів [4, с. 47].

Підкреслюючи важливість принципу, О.С. Орлова вбачає припущення безперервності діяльності основою для відображення статей активів по фактичній

собівартості, а не за ринковою вартістю, яка стає визначальною при ліквідації суб'єкта господарювання за умови що він не збирається припинити своєї діяльності і, як наслідок, не виникає потреби розподілу активів для покриття зобов'язань та проведення розрахунків із засновниками [5, с. 106].

Я. Гринчишин наполягає, що концепція безперервності робить доцільним використання інших принципів та облікових концепцій, зокрема: принципів нарахування, автономності, історичної собівартості, обачності, періодичності, концепції амортизації основних засобів, та вважає, що у разі невиконання умов сталого розвитку діяльності, виконання інших основоположних принципів не є достатнім для ефективного функціонування системи бухгалтерського обліку та здійснення найважливіших завдань [6, с. 4].

Т.А. Гоголь здійснює критичний перегляд принципів бухгалтерського обліку з позицій розробки принципів обліково-аналітичного забезпечення в рамках інформаційної спроможності малого підприємства та оновлення правового поля. На думку науковця, якщо бухгалтерський облік є безперервним, то і діяльність підприємства є безперервною, і, навпаки, якщо діяльність підприємства є безперервною, то і бухгалтерський облік повинен бути організований таким чином, щоб в повній мірі забезпечувати фіксування всіх господарських операцій, тобто здійснюватися безперервно. Погоджуючись з думкою автора в цілому, вважаємо, що цей факт є безперечним з огляду на діяльність всіх підприємств незалежно від форм власності та розміру [7, с. 58].

З позицій розвитку обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства Л.В. Гнилицька доводить, що принцип безперервності є основою послідовної побудови обліково-аналітичного процесу при розв'язанні завдань у системі економічної безпеки, що сприятиме впровадженню комплексної систем заходів організації бухгалтерського обліку й аналізу фінансово-господарської діяльності, метою якої буде посилення функції збереження власності підприємства [8].

Дослідження нормативних положень щодо існуючої наукової проблеми довело, що термін «принцип» стосовно безперервності діяльності має декілька синоніміологічних визначень. Виходячи зі змістовного навантаження при формуванні методологічного облікового інструментарію ми не беремо до уваги припинення діяльності підприємства, а, навпаки, припускаємо, що воно завжди (або, у будь-якому разі, в найближчому осяйному майбутньому) буде нормально функціонувати, тобто не закритися й істотно не згорне свою діяльність.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS) у Концептуальній основі фінансової звітності визначають безперервність діяльності як припущення, що суб'єкт господарювання є безперервно діючим і залишатиметься діючим в досяжному майбутньому. Отже, припускається, що суб'єкт господарювання не має ні наміру, ні потреби ліквідуватися або суттєво звужувати масштаби своєї діяльності [9]. В термінології означеної Концепції припущення безперервності діяльності є визначальним і створює умови доцільності застосування якісних характеристик подання інформації: доречність, суттєвість, правдиве подання, яке охоплює повноту, нейтральність і вільність від помилок. Згідно з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (IAS), оцінюючи доречність припущення про безперервність, береться до уваги вся наявна інформація щодо майбутнього – щонайменше на 12 місяців. Якщо

суб'єкт господарювання в минулому послідовно демонстрував прибуткові результати діяльності і має відкритий доступ до фінансових ресурсів, то він може дійти висновку про доречність безперервності як облікової основи. В інших випадках, перш ніж упевнитися в доречності застосування припущення безперервності, необхідно дослідити низку чинників, які стосуються поточної та очікуваної прибутковості, графіки сплати боргів і потенційні джерела відновлюваного фінансування [10].

Вітчизняним нормативом НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» безперервність діяльності розглядається поряд з іншими принципами бухгалтерського обліку, згідно якого оцінка активів і зобов'язань підприємства здійснюється виходячи із припущення, що його діяльність буде продовжуватися у подальшому [11; 12]. Але згідно з п. 3 Загальних положень НП(С)БО 1 під принципом бухгалтерського обліку розуміється правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності. Вважаємо, що подібна нормативно закріплена суперечність перетворює загальний постулат на звичайне правило.

Дослідивши концепцію функціонуючого суб'єкта господарювання через призму організації бухгалтерського обліку в системі П(С)БО, ми дійшли висновку, що принцип безперервності діяльності реалізує такі методологічні припущення:

- передача корпоративних прав підприємства не призведе до змін в бухгалтерському обліку;
- факти господарського життя здійснюються в умовах невизначеності;
- зобов'язанням керівництва компанії є безперервне ведення обліку до моменту реорганізації або ліквідації та забезпечення користувачів максимальною корисною інформацією для прийняття управлінських та інвестиційних рішень;
- можливість оцінити розмір майбутньої економічної вигоди (втрати) під час оцінки активів або зобов'язань;
- результати господарської діяльності, яка розглядається як припинена, не можуть братися до уваги при складанні прогнозів на майбутнє;
- витрати, які принесуть доходи в майбутньому, повинні бути капіталізовані;
- для забезпечення сталого розвитку суб'єкта господарювання повинні створюватися резерви покриття збитків, які можуть виникнути в результаті стихійних лих, несподіваних втрат від падіння курсу валют і цінних паперів тощо;
- фінансові результати повинні бути розподілені по звітних періодах.

Таким чином, застосування принципу безперервності діяльності підприємства на практиці демонструє надійність та стійке зростання в довготерміновій перспективі не тільки в цілому, але поширюється і на окремі його активи, групи активів, а також напрями господарської діяльності. На підставі цього можна стверджувати, що в процесі безперервної діяльності відбувається відтворення господарських ресурсів на певних етапах життєвого циклу. Під час минулих подій виникають носії майбутніх економічних вигід або втрат, які прямо або опосередковано створюють потік грошей або їх еквівалентів. На певному етапі здійснюється контроль над ресурсами, на якому оцінюються загрози подовженню діяльності в умовах невизначеності.

Попри значну кількість досліджень у сфері бухгалтерського обліку, у науковій спільноті досі не існує узгодженості стосовно сутності, кількості принципів бухгалтерського обліку та їх класифікації.

З метою уточнення сутності системи базових принципів бухгалтерського обліку та визначення місця принципу безперервності діяльності підприємства і його ролі, доцільно розглянути економічну сутність таких найважливіших принципів як майнової відокремленості, часової визначеності фактів господарської діяльності і послідовності облікової політики, які визначаються Концептуальною основою фінансової звітності.

Дослідження фундаментальних положень бухгалтерського обліку довело до того, якщо принцип безперервності діяльності підприємства насправді не реалізується, виконання інших принципів є недостатнім для ефективного функціонування суб'єкта господарювання та здійснення найважливіших завдань, серед яких здійснення довгострокових прогнозів і розробка інвестиційної стратегії користувачами обліково-аналітичного забезпечення. На нашу думку, невиконання зазначеного принципу ставить в ранг неможливих до виконання інші принципи.

Якщо підприємство не має наміру продовжувати свою діяльність невизначено довго втрачається доцільність відокремлення майна підприємства та його власника, адже це завжди виключає будь-який контроль за діяльністю та припускає взаємне перекриття зобов'язань та відповідальності. Інформація такого роду, очевидно, є суттєвою для користувачів, які не розраховують на припинення діяльності підприємства в найближчому майбутньому.

Принцип нарахування (часової визначеності фактів господарської діяльності) також доцільний до застосування лише в умовах діючого підприємства. Згідно цього користувачі завжди хочуть мати впевненість про те, що доходи і витрати прив'язані до відповідного звітного періоду, а не до конкретного моменту часу. Якщо впевненості в подовженні діяльності не існує, тоді виникає сумнів у своєчасному віднесенні доходів і витрат до періоду їх виникнення, що спотворює картину формування реальних показників прибутковості підприємства.

Принцип послідовності застосування облікової політики формується завдяки припущенню, що підприємство буде застосовувати технологію, методику та організацію облікового процесу послідовно від одного звітного періоду до іншого. Знехтування принципом безперервності позбавляє користувачів можливості співставлення показників фінансової звітності в динаміці, що не дає можливості визначити тенденції розвитку майнового стану і руху грошових коштів.

Принцип безперервності є важливою складовою методології бухгалтерського обліку і базою для створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, що є обов'язковими для всіх підприємств, і є гарантією захисту інтересів користувачів.

Будучи вихідним положенням теорії бухгалтерського обліку, принцип безперервності діяльності визначає правила, що складають основу процесу формування звітності, яка володіє заданими характеристиками єдності і несуперечливості [13, с. 54].

Згідно із Концептуальною основою фінансової звітності принципи майнової відокремленості, часової визначеності фактів господарської діяльності і послідовності облікової політики трактуються як базові постулати-припущення. Національні стан-

дарту бухгалтерського обліку взагалі відходять від концептуальних засад і вводять регламентацію принципів стосовно визначення інформаційної цінності інформаційних ресурсів в системі бухгалтерського обліку.

На наш погляд, для усунення змістовних розбіжностей доцільно дотримуватися єдиної термінологічної концепції, хоча саме термін «припущення» у нашому випадку можна вважати синонімом, оскільки абсолютно зрозуміло, що будь-яке підприємство рано чи пізно буде закрито. Більш того, можна стверджувати, що термін «принцип» має усталений склад синонімів: постулати, вимоги, правила. Вважаємо, що кожен з них містить власне змістове навантаження, яке є похідним поняття «принцип бухгалтерського обліку». На нашу думку, з наведених варіантів доцільно розмежовувати принципи-припущення і принципи-правила.

Процес формування обліково-аналітичного забезпечення повинний виходити з заданих принципів-припущень (майнова відокремленість, часова визначеність фактів господарської діяльності і послідовність облікової політики), які варто асоціювати з вихідними положеннями, що розвиваються разом з історією бухгалтерського обліку, представляють потенціал для вирішення практичних завдань і є основою всіх наступних тверджень.

Відповідно, правила до інформаційних ресурсів визначаються принципами організації бухгалтерського обліку (обачність, повне висвітлення, послідовність, превалювання сутності над формою, історична (фактична) собівартість, єдиний грошовий вимірник, періодичність), якими варто керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

Загальне визнання облікових принципів-правил залежить від того, наскільки вони відповідають трьом критеріям: доречності, об'єктивності й здійсненності. Принцип доречний, якщо інформація про певну господарську одиницю має зміст і принесе користь споживачам інформації. Прин-

цип об'єктивний, якщо на інформацію не впливають особисті думки, дії чи оцінки тих, хто її готує. Об'єктивність передбачає надійність, перевірність, відповідність дійсності. Принцип здійсненний, якщо його реалізація не спричиняє надмірних труднощів чи витрат. Принцип-правило бухгалтерського обліку – це базовий принцип, який не змінюється під впливом зовнішніх і внутрішніх умов господарювання, що закладається при побудові моделі бухгалтерського обліку.

Сформулювавши власне визначення принципів бухгалтерського обліку, виходячи з філософсько-економічного змісту цього поняття, вважаємо за доцільне запропонувати загальну схему щодо визначення позиції принципу безперервності діяльності підприємства в системі фундаментальних положень бухгалтерського обліку (рис. 1).

Бухгалтерський облік як галузь знань ще не завершив свого становлення, і аналіз принципових положень його концепції, довів, що його фундаментальна суть в кінцевому підсумку зводиться до таких положень: концептуальної основи та метрологічного інструментарію. Ці положення становлять основу парадигми як концептуальної схеми визначення місця та ролі принципу безперервності діяльності підприємства в системі фундаментальних положень бухгалтерського обліку.

З усіх наведених визначень принципу безперервності простежується певна циклічність діяльності. З цього приводу можна констатувати, що підприємство як система функціонує теж на певними законами циклічності. Тому є сенс розглядати безперервність діяльності кризь призму циклічності життєвого циклу господарюючої системи.

Висновки. Вищезазначене дає підстави стверджувати, що принцип безперервності діяльності доцільно покласти в основу концепції етапів життєвого циклу суб'єкта господарювання (створення, зростання, зрілість і старіння), кожен з яких характеризується зростанням або зменшенням вартості бізнесу як показника про загальний стан підприємства у довгостроковій перспективі. В економічному

сенсі вартість бізнесу трактується як поточна вартість майбутніх вигід від володіння бізнесом або сума дисконтованих грошових потоків, що генеруються фінансово-господарською діяльністю. Розмаїття господарських операцій, пов'язаних з відчуженням прав власності на нерухомість, придбанням-продажем цілісних майнових комплексів, поглинанням або злиттям суб'єктів господарської діяльності, прийняттям рішень про ліквідацію бізнесу, емісією цінних паперів для залучення додаткового капіталу, розміщення акцій на фондових ринках тощо, вимагає визначення показника вартості підприємства, наближеної до її ринкового рівня. Вважаємо, що такий підхід дає змогу керівникам оцінювати вартість підприємства як діючого, а зовнішнім користувачам оцінювати бізнес з позицій наявного інноваційного інструментарію, що передбачає впровадження інвестиційних проектів, нових методів управління, зміну системи фінансування, проведення реструктуризації тощо.

Рис. 1. Концептуальна схема визначення місця та ролі принципу безперервності діяльності в системі фундаментальних положень бухгалтерського обліку

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Пятков М.Л., Смирнова И.А. Принципы начисления и непрерывности в МСФО / Бухгалтерский учет, налогообложение, отчетность, МСФО, анализ бухгалтерской информации, 1С: Бухгалтерия 25.10.2007 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://buh.ru/articles/documents/14025/>.
2. Брехун Н.С., Легенчук С.Ф. Принцип безперервності в бухгалтерському обліку: історичні аспекти, сутність та шляхи розвитку / С.Ф. Легенчук, Н.С. Брехун // Вісник Львівської комерційної академії / [ред. кол.: Г.І. Башнянін, В.В. Аполій, О.Д. Вовчак та ін.]. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. Вип. 38. – С. 197-205.
3. Герасимова Ю.В. О принципе непрерывности деятельности организаций // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2009. – № 6 – С. 53-55 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.rae.ru/upfs/?section=content&op=show_article&article_id=249.
4. Корягін М.В. Оцінювання вартості підприємства в системі бухгалтерського обліку [Текст] : монографія / М.В. Корягін. – Львів: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2012. – 262 с.
5. Орлова О.С. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання : монографія / О.С. Орлова. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2014. – 312 с.
6. Гринчишин Я. Принцип безперервності в Україні: порівняння з міжнародними стандартами / Я. Гринчишин // Бухгалтерський облік і аудит, 2013. – № 11. – С. 3-8.
7. Гоголь Т.А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія / Т.А. Гоголь. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. – 384 с.
8. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : монографія / Л.В. Гнилицька. – К. : КНЕУ, 2012. – 305 с.
9. Концептуальна основа фінансової звітності : IASB; Стандарт, Міжнародний документ, Концепція від 01.09.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009/page.
10. Концептуальна основа фінансової звітності : IASB; Стандарт, Міжнародний документ, Концепція від 01.09.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009/page.
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
13. Карпова В.В., Винокурова О.А. Последствия применения принципа осмотрительности в финансовой отчетности / В.В. Карпова, О.А. Винокурова // Бухгалтерский учет, 2015. – № 2. – С. 54-58.
14. Сук П.Л. Облік виробництва і реалізації продукції в сільськогосподарських підприємствах: методологія і практика [Текст] : автореферат дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / П.Л. Сук ; Нац. Наук. Центр «Ін-т аграр. Економіки» Укр. акад. аграр. наук. – К. : [б. и.], 2009. – 42 с.